

נכבד "ם

קרמונים? כמה טובה עבודת-
כשרות-זמזומות מעבודת-מוכבים
ומזלות?

אתם הרודפים אחרי המשאית בירושלים,
המקושים מלחמה על חזירים חסרי-שע
איה אתם כאשר קול דמי יצור-אלוהים
שנבראו בצלם צועקים מן האדמה? איה
אתם במלחמה על טוהר-המידות, במלחמה
נגד צללי הריקסטורה החדשה — כן, כי
מלחמה נגד הסתה לאומנית אליילית, כי
מלחמה נגד כפרי-קאסם החדשים, במלחמה
על טוהר המשפט במדינה?

**אתם נושאים את שם אלוהים
בפיכם, אולם אתם רוצחים את
אלוהים בלככם מדי יום ביומו.**

עם כל תוסהלב ויושר-הדרך הקיימים
בחושים דתיים רבים, ואפילו בין המנהיגות
הדתיות, הרי אין להשתיק את האמת: ש-
מוסדות-הדת שוב אינם נושאי דבר הצדק
והמוסר, אלא נושאי עבודת-אלילים חדשה,
גרועה שבעתים, מפני שהיא מעוזה בשתי
צנותה לשאת את דבר האלוהים.

"לא תשא את שם אדוני אלוהיך לשוא,
כי לא ינקה אדוני את אשר ישא את שמו
לשוא!"

★ ★ ★

פולחן זה, המתקרא דתי ועושה את
מלאכת אדוני רמיה, שוב אינו יכול ל-
קנות את נפש הדור הצעיר הגדל בארץ. ומ-
כאן הסכנה השניה, שהיא גוראה יותר עד
אין שיעור.

**במקום פולחן-האלילים של עובד-
דרכי-זמזומות בא פולחן-אליל
ליום מסוכן פי כמה, פולחן-אליל
ליום של מוסדות המדינה.**

אנו רצינו במדינה, אנו התפללנו לה כי
לבנו יוצאנו לבנותה בדמנו, לא כדי ליצור
אליל חדש. רצינו במדינה, מפני שהיתה
בעינינו מסגרת להגשמת אידיאל של מוסר
וצדק וחרות. אמצעי להשגת מטרה נעלה —
לא המטרה עצמה ותחליף לכל המטרות.

והנה קמה לנגד עינינו אמונה הרת-אסונות
כי מסגרת המדינה כשלעצמה היא קודש
הקודשים. האמונה כי פולחן המדינה הוא
היבירה האחת והיחידה, שתפסה את מקומן
של עשרת היבירות. האמונה כי שתי המלים
"בטחון המדינה" עונות על הכל — וכי
למען מותר לרצוח (כפי שחשבו אותם
אומללים במבואות כפר-קאס, וחבריהם ה-
בלתי-ספורים החושבים כמותם), ולגנוב
(רכוש ערבי) ולחמוד (את אדמת הזולת).

**הנה קמו עכו"ם חדשים: עובד-
כנסת-זמזומה, עובד-כפתורים-
מדים, עובד-רימסטר-זכירונים.**

ולאילל החדש, היושב על הכסא הרם של
פקיד המדינה, כולנו משתחחים ומתפללים
בעפר, מוכנים לזבוח לו את זבת-האדם כפי
שעשו אבותינו למולך בגיא בן-הינום.

★ ★ ★

נדמה לעתים, שאנו נמצאים במצבם
של הקוף והקופה שנשאר לברם כי
עולם, אחרי שאחרון בני האדם נכחו כי
פצצות-הממין, אמרו זה לזו: "אם כן,
עלינו להתחיל את כל הענין מחדש!"

נדמה שעלינו לבצע מחדש במדינתנו את
כל התהליך האדיר אותו חוללו אבותינו
לפני אלפים בשנים — להנחין את האל
היועם והקנאי, הדורש זבחים (או צלחות
נמרדות לבשר ולחלב) והצועד בראש הגר-
דורים לשהה-קרב, לאל הרחום והתנון ה-
שונא שפיכות-דמים והקורא למשפט וצדק.

**כי אז יהיה טעם של אמת למדי-
דינה, שהיא המסגרת החיצונית
לפיתוח הרוח הלאומית. רגל ה-
מוסר יתנוסף על הצבא, המבטחה
את המסגרת הזאת. והדור הצעיר
עיר, השמטן געגועים לאיריאל ש-
ימלא את לבו, לא ירדוף אחרי
אלילים כוזבים ומכזיבים.**

ישנה אגדה יהודית המספרת על בוא
המשיח. כשנראה המשיח מרחוק, התקצבו
כל היהודים האדוקים במקומות, כדי לשהר
את עצמם לקראת המאורע הגדול. ואילו
יצאו הבלתי-אדוקים, כל הסוחרים והכופרים,
יצאו בהמוניהם לקראת המשיח וליח אותו
בדרכו למלכות השמיים.

דומני שכאן טמון מוסר-השכל חשוב לכל
המדברים על רוח היהדות ומדעי היהדות.

וכבשים ועודים לא הפצתי!... חודשים
ומעדיכם שואה נפשי, היו עלי לטורח,
וגליתי נשוא!... רחצו! היוכו! רחצו רוע
מעליכם מנגד עיני, חידלו הרע ולימדו
היטב, דירשו משפט, אשרו חמוץ, שיפטו
יתום, ריבו אלמנה!"

אחרי ישעיהו הראשון התקדם התהליך.
הדרך מובילה לספר יונה, בעל הסיום ה-
אנושי הנהדר, אל ספר איוב, אל מחברי ה-
מיגלות הגנויות.

**זהו פולחן-עקב אדיר, אשר רג-
ליו שקועות בתהום האמונות-הת-
פלות של עכו"ם ופולחן הכוהנים,
וראשו מגיע אל מרומי המוסר וה-
צדק בין אדם לרעהו ובין עם
לשוא!"**

לגמרי, ותוכנו מוסרי-חברתי: "לא תעשה
כל מלאכה, אהה ובגך ובתך יעבדך ואמתך
ושורך וחמורך וכל בהמתך, וגרך אשר ב-
שעריך, למען ינוח עבדך ואמתך כמוך.
וזכרת כי עבד היית בארץ מצריים..."

**לפי הנוסח הראשון, נסיעה כי
שבת מירושלים לשפתי-הים היא
חטא. לפי הנוסח השני אני מעז
לומר כי הנסיעה, ביחוד בחברת
בני הבית ועובדיו, היא מצווה.**

★ ★ ★

**מדוע ישנן שתי נוסחות שונות וסו-
ת-רות למיסמך הקדוש ביותר של דת
ישראל, אשר ניתן, לפי התורה, על-ידי**

האליל החדש

לעם ובין אדם וקוד מצפוני.

★ ★ ★

**מה נשאר לנו מכל אלה? איה המדינאי
בן-ימינו, אשר יטיף — כמו שעשה
המדינאי ישעיהו בן-אמון — לא נגד חט-
אים מופשטים, אלא נגד חטם ועושק ושפי-
כתדם במדינתו ובתקופתו?**

אילו קם היום ישעיהו חדש, היו
רוב דוברי-הדת מצביעים בעד
הזקרה-הרוח מיוחדים לשם מעצרו
בעוון סיכון בטחון המדינה. אילו
קמו תלמידיו, היו מכריזים עליהם
בעל פה כי הם פושעים או פאשיס-
טים, גינם חמישי ושליחי האויב.

אותם הנושאים את קדושת הדת בפיהם,
עוסקים בדברים הרבה יותר חשובים להם:
בתנועת האוטובוסים בשבת, בביקורת על
צלחות-הבשר, בהשגת תקציב לבנין מקהלות.
צאו וראו: האם לא חזר הגלגל אחורה
לראשית הסיבוב? האם לא תפסה עבודת-
אלילים חדשה את זו של בני-קדם? האם אין
מצאת חסרות-ערך, שהיו רק מכשיר לת-
קופה חולפת, אוכלות את דבר-אלוהים חיים?

כמה טובים עכו"ם אלה מעכו"ם

אלוהים עצמו למשה במעמד הר-סיני?
עונה המדע: מפני שהן נוסחו בשתי תקר-
פות שונות. הנוסח של ספר דברים נכתב
בתקופה בה התעורר המצפון הלאומי ל-
בעיות הצדק החברתי. הנוסח של ספר שמות
הוא פרי רוחם של כוהנים שדאגתם היתה
בעיקר לפולחן.

סתירה זו היא המפתח להערכת דת יש-
ראל כולה. היא התפתחה באיטיות, באופן
טבעי וצמוד לחיים, במשך למעלה מאלף
שנים. היא נולדה בקרב חברה של עובדי
אלילים נפחדים, שחיו במורא מתמיד מפני
איתני-הטבע וביקשו לקנות את חסדיהם ב-
פולחן אלילי. אולם היא התגברה והתגבשה,
עד שהפכה לקול המוסר של עם.

**והמוסר אינו אלא הצטברות של
חוכמת הדורות, שלמדו כי אליל
מות מולידה אלימות, ולעולם אין
הרע מוליד את הטוב.**

עשרת היבירות היו רק ההתחלה. אחרי
הן בא הגביא ישעיהו, שלימד כי אלוהי
ישראל בן לזובחי זבחים ודורש כי עשיית
הצדק תבוא במקום פולחן ששרד מימי
עבודת-האלילים.
"למה לי רוב זבחיכם, יאמר אדוני, שבע-
תי עולות אילים וחלב מריאים, ודם פרים

**ל הכבוד למלומדים המסורים, שהת-
כנסו בשבוע האחרון לדון במדעי ה-
יהדות. מן הסתם היו הדברים בפיהם חסרי-
ביום ורבי-חוכמה. המגילות הגנויות, מכתבי
השליח פאולוס, כל אלה דברים מעניינים.
אולם חוששני כי המלומדים הקרים התרכזו
כל-כך בתיאור העצים עד שלא ראו את
היער.**

**הם לא ענו על השאלה העיקרית
רית: מהי דת ישראל כיום? מה
היא אומרת לנו כחיינו?**

לעקרת-הבית התל-אביבית היא אומרת
הוצאת בשר-החזיר מן האיטליו והפקעת
המחירים של שאר סוגי הבשר. לפועל ה-
ירושלמי היא אומרת ביטול רשיונות ה-
משאיות, שהיו צריכות להובילו ביום מנר-
חתו לרחצה בים הקריר. למועמדי-הנשואין
היא אומרת שמוכר הרבנות הראשית עורך
עתה רשימה ארצית של בני אמהות נוצר-
ריות, ממורים ופסולים, אשר לא יוכלו
להתחתן לעולם.

**אולם האם אומרת לנו דת יש-
ראל כיום איך להיות לאנשים טובי-
ביום יותר? איך להשליט צדק
וטוהר-המידות בחיינו הציבוריים?
איך להפוך את מדינתנו למקור
של אחווה ורצון-טוב בעולם?**

★ ★ ★

**דת ישראל קמה על ברכי המלחמה
בעכו"ם — עובדי-הכוכבים והמזלות. היא
לא קמה בבת אחת.**

יהודים אדוקים, שיש לכבדם על תום
אמונתם, מאמינים כי עשרת היבירות נפלו
מן השמיים. המדע החריש, המסתמך על
ביקורת-המיקרא וחקר-עתיקות, מצויר תמו-
נה אחרת לגמרי. היא עשויה להרזין את
ידידינו האדוקים. אולם בסופו של דבר זו
תמונה הרבה יותר אהודה וכובשת-לבבות,
מפני שהיא טבעית ומספקת את ההגיון
הצלול.

ההסכמה הכללית של כמעט כל אנשי-
המדע הרציניים בעולם היא, כי גם דת
ישראל לא היתה בהתחלה אלא עבודת-אליל-
ליום. אל-אלוהי ישראל היה רק אל מקומי
של שבט קטן, אחד מני רבים במרחב ה-
שמי. אולם בהדרגה, אולי הודות למנהיג
נושא את השם המצרי המובהק משה, ה-
תקשרה האמונה באל מקומי וזעם קנאי זה
בכמה מצוות מוסר, שאמנם חלו אז רק
על יחסי בני השבט איש אל רעהו.

זה היה האל ששכן בהר-גוש, שנישא
אחרי-כן בארון-הקודש של-ידי שבטי המדבר
שפרצו במשך כמה דורות לארץ כנען. ו-
אשר רק חלק קטן מהם בא מארץ מצריים.
שבטים אלה התמזגו במרוצת דורות רבים
עם בני כנען הקדומים, שהיתה להם תר-
בות הרבה יותר גבוהה. מוזיגה נהדרת זו
יצרה עם חדש, שחיו למולו בארץ אשר
היתה הצומת לכל תנועה גופנית ורוחנית
בעולם התרבותי של אז. בעם זה התגבש
משהו חדש, ואולי חרפ-עמי.

**מאות בשנים אחרי התנחלות
שבטי ישראל בארץ, בתקופת ה-
מלכים, נולדו עשרת היבירות. הן
לא היו פרו יצירה מקרית של
שבטי-מדבר נודדים. הם היו בר-
טויו למצפון החברתי והפרטי של
עם אשר ישב על אדמתו, ואשר
נאבק עם בעיות-המוסר של חיי
יובייום.**

בתורה מופיעות עשרת היבירות פעמיים:
פעם בספר שמות כ', ופעם בספר דברים ו'.
למראית-עין שתי הנוסחות שוות. אולם ל-
מעשה יש בהן הבדלים בעלי משמעות
מרחיקת-לכת.

היבוי בולט במיוחד לגבי מצוות השבת.
בספר שמות ההסבר הוא דתי-פולחני: "כי
ששת ימים עשה אדוני את השמיים ואת
הארץ, את הים ואת כל אשר בה, ויחנך ב-
יום השביעי: על כן ברכ ה' את יום השבת
ויקדשהו." בספר דברים ההסבר הוא אחר